

Sygn. akt IV CSK 356/17

POSTANOWIENIE

Dnia 22 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku K. M.
przy uczestnictwie D. J. M.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 22 grudnia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w R.
z dnia 27 października 2016 r., sygn. akt IV Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestnika D. M. od postanowienia Sądu Okręgowego w R. z dnia 27 października 2016 r., sygn. akt IV Ca [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

W skardze kasacyjnej uczestnik zarzuca naruszenie art. 567 § 3 k.p.c. w zw. z art. 684 k.p.c. i art. 386 § 4 k.p.c., przez nierozpoznanie istoty sprawy wskutek nieustalenia składu majątku wspólnego; art. 567 § 1 k.p.c. w zw. z art. 316 k.p.c.,

art. 325 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. przez pozostawienie bez rozstrzygnięcia wniosku zgłoszonego przez uczestnika na rozprawie apelacyjnej o dokonanie rozliczenia wydatków poczynionych z majątku osobistego na majątek wspólny za okres po wydaniu orzeczenia przez Sąd pierwszej instancji, tj. od 1 listopada 2015 r. do 30 października 2016 r.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Istotnego zagadnienia prawnego uczestnik upatrywał w konieczności wyjaśnienia, czy za prawidłowe należy uznać rozstrzygnięcie istoty sprawy o podział majątku wspólnego, pomimo braku orzeczenia o składzie majątku wbrew przepisom art. 567 § 3 k.p.c. w zw. z art. 684 k.p.c.

Powyższe zagadnienie prawne w okolicznościach tej sprawy ma charakter pozorny. Sąd Okręgowy oddalił apelację uczestnika od postanowienia Sądu Rejonowego w R. z dnia 27 listopada 2015 r., którym wszystkie składniki majątkowe wchodzące w skład majątku wspólnego uczestnika i wnioskodawczynie K. M. przyznał uczestnikowi ze spłatą na rzecz wnioskodawczynie (za wyjątkiem jednostek uczestnictwa zgromadzonych przez wnioskodawczynię i uczestnika w Otwartych Funduszach Emerytalnych oraz na subkoncie prowadzonym przez ZUS, które przyznał wnioskodawczynie i uczestnikowi zgodnie z aktualnym i przypisanym im przez tą instytucję stanem posiadania bez spłat). Zatem, orzeczenie przyznające

uczestnikowi składniki majątkowe ze skutkiem konstytutywnym w istocie zawiera w sobie orzeczenie ustalające ten skład.

Uczestnik nie wskazuje w skardze kasacyjnej, aby zostały pominięte inne składniki majątkowe, które miałyby wchodzić w skład majątku wspólnego. Zgodnie z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. zarzucając w skardze kasacyjnej naruszenie prawa procesowego, skarżący powinien wykazać, że eksponowane uchybienie przepisom postępowania mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, skarżący upatruje w naruszeniu przez Sąd drugiej instancji przepisów wskazanych w zarzutach skargi kasacyjnej.

W zakresie zarzutu naruszenia art. 567 § 3 k.p.c. w zw. z art. 684 k.p.c. i art. 386 § 4 k.p.c. brak jest argumentów przemawiających za uznaniem, iż skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, z przyczyn, które zostały przedstawione przy wyjaśnianiu podstawy odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej opartej na istnieniu wskazywanego przez skarżącego zagadnienia prawnego.

Jeśli zaś chodzi o kwestię zgłoszonego przez uczestnika na rozprawie odwoławczej w dniu 18 października 2016 r. (k. 742) roszczenia o rozliczenie poniesionych przez niego wydatków na wspólny lokal o powierzchni 43,1 m², o charakterze własnościowego spółdzielczego prawa, za okres po wydaniu postanowienia przez Sąd pierwszej instancji i zasądzenie z tego tytułu na jego rzecz od wnioskodawczynie połowy z kwoty 3 984,08 zł, to wbrew stanowisku uczestnika, Sąd drugiej instancji orzekł w tej materii. Jakkolwiek nie zawarł odrębnego formalnego orzeczenia o oddaleniu tego wniosku, jednakże jak wynika z treści uzasadnienia zaskarżonego postanowienia, żądanie w tej materii zostało potraktowane jako element apelacji, która została oddalona, a zatem wniosek ten został rozstrzygnięty w ramach oddalenia apelacji. Sąd drugiej instancji uznał roszczenie uczestnika za bezzasadne z uwagi na fakt, iż z lokalu tego wyłącznie on korzystał, czemu wnioskodawczynie od lat się nie sprzeciwiała, a w konsekwencji doszło w sposób dorozumiany do podziału rzeczy wspólnych do korzystania.

Należy zwrócić uwagę, że zgłoszone przez uczestnika roszczenie dotyczyło tzw. opłat eksploatacyjnych związanych z korzystaniem z lokalu mieszkalnego, świadczonych na rzecz spółdzielni mieszkaniowej, w zasobach której znajduje się przedmiotowy lokal mieszkalny, a które to prawo zostało przyznane postanowieniem Sądu Rejonowego uczestnikowi, co przez niego i wnioskodawczynie nie było kwestionowane, zaś Sąd nie orzekał o zobowiązaniu wnioskodawczynie do wydania lokalu (art. 624 k.p.c. w zw. z art. 688 k.p.c. i art. 567 § 3 k.p.c.). Potwierdza to, iż wnioskodawczynie nie korzystała już z tego lokalu w chwili wydawania postanowienia przez Sąd Rejonowy. Po drugie, w związku z charakterem tych opłat, powinny być ponoszone przez osobę, która korzystała z lokalu.

W tych okolicznościach brak jest podstaw do uznania, iż skarga kasacyjna także i w tym zakresie jest oczywiście uzasadniona.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

l.n